

behøve at tage os sammen. Der er Varer, der har undergaaet en saadan Fordyrelse, at det vil mærkes overordentlig føleligt paa vore Budgetter, baade de offentlige og de private. Jeg kan nævne en saadan Vare som Kul. Før Krigen repræsenterede Forbruget af Kul her i Landet, saa vidt jeg har kunnet skønne derover, en Udgift af omkring 60 Mill. Kr. Jeg tror ikke, vi kan regne med en Udgift til denne ene Vare i de kommende Aar under et 5 Gange saa stort Beløb eller 300 Mill. Kr. Det er en Forøgelse af Landets Udgifter, der repræsenterer det dobbelte af en ordinær Finanslov før Krigen, saa det er en Post, der betyder noget. Og det er en Post, som vi desværre ikke kan gøre noget ved. Vi har ikke andet end at være glade, om vi i det hele kan faa Kul.

Men der er et andet Omraade, hvor vi kan udrette noget selv. Der er, ogsaa fra denne Talerstol, sagt mange Ord om de Lidelser; som store Dele af vort Folk har gennemgaaet under Krigen. Jeg tror, der er megen Overdrivelse i disse Ord. Jeg tror endog, jeg tør sige, at man vist egentlig skal være heldig, om man skal finde et samlet Femaar før Krigen, hvor der var færre Mennesker, der led Nød, end i Tiden 1914—19. Og den Ting er sikker, at i det sidste Aars Tid, efter at Indførselen er blevet nogenlunde fri, er Luksusforbruget vokset i ganske overordentlig Grad. Nu venter jeg ikke, at det, jeg her siger, skal standse Luksusforbruget, men der er et enkelt Omraade, hvor jeg tror, at der ved det store Luksusforbrug ogsaa sker Skade paa den Maade, at Mennesker derigennem bliver ringere. Jeg tænker paa de mange unge Mennesker, som fra at være Lærlinge gaar over til at blive Svende, og som i denne Tid dermed gaar ind til en meget stor Ugeløn, saaledes at de faar endog overmaade rigelige Midler — dette gælder for begge Køn — til deres Raadighed. Jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at her gælder det, at Ungdom og Visdom ikke altid følges ad, og at mange af de Midler, som den enkelte saaledes faar at raade over, bliver brugt paa en noget ødsel Maade. Dette er selvfølgelig et Tab for Landet, et Tab, som i det lange Løb nok skal mærkes, men det bevirker tillige et Tab i Menneskeværdi. Der er nemlig ingen Tvivl om, at naar alle disse unge Mennesker, der vænnes til at bruge en saa stor Mængde Penge, som der tydeligt nok bliver brugt, om færre eller flere Aar skal stifte Hjem, saa gaar de over i disse Hjem

med store Krav til Livet, men deres Indtægter vil ikke blive forøget. Saa snart der møder dem nogen Modgang, vil de ikke have Modstandskraft til at staa imod den, de vil hurtigt finde Vej til de offentlige Kasser, og de vil være ret utilfredse med, hvad disse offentlige Kasser kan byde dem. Jeg tror, det vilde være en Lykke baade for Landet og for denne Ungdom, om det kunde ordnes saaledes, at en Del af denne Fortjeneste blev indsparet, kom til at danne en Slags Reserve for dem selv og derigennem ogsaa kom til at tjene Landet. Det er farligt i de unge Aar at faa Levefoden sat saa højt op, og jeg skulde tro, at man ogsaa indenfor det socialdemokratiske Parti har haft adskillig Erfaring for, at den Slags Mennesker ikke bliver mere værdifulde, men bliver mindre værdifulde ved en saadan brat Overgang fra en lille Fortjeneste til en forholdsvis stor Fortjeneste.

En anden Ting, der bidrager til at gøre vort Lands Økonomi mindre god, og som vel sagtens ogsaa har bidraget til, at Pengemarkedet er blevet strammet og maaske vil blive strammet yderligere, er den overhaandtagende Spekulation. Det er jo en offentlig Hemmelighed, at mangfoldige Mennesker omkring i vort Land har spekuleret, mere end godt er, i Markværdien; de har i alt Fald i dette Øjeblik mest Udsigt til at tabe derpaa. Det er maaske en Grund til, at der er en ikke saa ringe dansk Kapital bundet saaledes, at det ser ud til af vort Pengemarkeds Stramhed, at Landet har en mindre god Økonomi, end det i Virkeligheden har, thi det er Værdier, som alligevel en Gang vil komme til Syne. Nu plejer vi jo at have et Universalmiddel her i Landet mod en saadan Økonomi, og det er at laane. Det har vi alle Dage været gode til, og jeg har ogsaa set, at Københavns Kommune er gaaet i Spidsen ved at laane 15 Mill. Dollars i Amerika. Den Kommune, hvori jeg selv bor, prøvede paa at gaa i Sporet — den lille følger jo altid efter den store —, men det lykkedes ikke for os, Amerika vilde ikke have med os at gøre. Vi har vel sagtens ikke været store nok. Men der blev for Resten ogsaa sagt, at Grunden til, at Amerika ikke vilde have med os at gøre, var den, at de københavnske Gældsobligationer ikke var let afsættelige i Amerika. København er jo knap saa kendt paa den anden Side af Atlanterhavet som paa denne Side af Store Bælt, og det gjorde, at de amerikanske Banker ikke turde have med andre danske Byer